

HS

HANDSCHRIFT

PARTIJBLAD VAN DE CHRISTENUNIE

Jaargang 11 | Uitgave 3 | april 2010

‘Vooruitzien’

Carola Schouten over het nieuwe verkiezingsprogramma

inhd.

De politieke ontwikkelingen volgen elkaar in een rap tempo op. De val van het kabinet, gemeenteraadsverkiezingen, het terugtreden en in het verlengde daarvan het aantreden van enkele politieke leiders. Om maar niet te spreken over een lange lijst van Kamerleden die hun vertrek aankondigen, nieuwe verkiezingsprogramma's, nieuwe kandidatenlijsten, opvallende verschuivingen in de peilingen.

Het is bijna niet meer bij te houden. Alleen daarom al is het van belang om het hoofd er goed bij te houden. Alle aandacht is nu gericht op de Tweede Kamerverkiezingen van 9 juni aanstaande. In de afgelopen weken is erg hard gewerkt aan zowel de kandidatenlijst als het verkiezingsprogramma. Daarvoor moest vanwege de vervroegde verkiezingen het gaspedaal vol worden ingedrukt. Gelukkig stonden we als partij al goed voorgesorteerd, doordat reeds in oktober vorig jaar een selectie- en verkiezingsprogramma commissie waren ingesteld. Mijn welgemeende complimenten aan degenen die zich daar in de afgelopen tijd voor hebben ingezet.

Ik kijk uit naar de campagne. De ChristenUnie kan met opgeheven hoofd de kiezer tegemoet treden. In de afgelopen moeilijke jaren, hebben we als partij laten zien dat we regeringsverantwoordelijkheid kunnen dragen. En ons politiek programma mag er zijn. De ChristenUnie heeft de samenleving iets te bieden. Ik hoop dat het ons gegeven zal zijn die boodschap breed uit te dragen. We hebben een prachtig team van kandidaten die daarvoor de talenten en de overtuiging hebben.

Laten we in deze weken niet vergeten dat in de meeste gemeenten nieuwe colleges van Burgemeester en Wethouders gevormd worden. In veel gemeenten neemt de ChristenUnie deel aan de onderhandelingen daarover. Helaas zijn er gemeenten waar we onze plaats kwijt (dreigen te) raken. Vanwege zetelverlies in de raad, maar soms ook vanwege veranderende politieke verhoudingen waarin voor de ChristenUnie geen plaats meer is.

Er zijn ook gemeenten waar we voor het eerst of opnieuw coalitiepartij worden. Soms op zeer verrassende plaatsen. Ik vind het uitermate boeiend om deze ontwikkelingen te volgen. Het gaat in dit soort onderhandelingen uiteindelijk ook om posities van mensen. Voor een aantal van onze huidige wethouders zal het straks afgelopen zijn. Dat is hard, als je graag nog door gegaan was. Er zullen ook nieuwe wethouders aantreden, die daar in de persoonlijke levenssfeer offers voor zullen moeten brengen. Laten we niet vergeten om elkaar heen te staan en voor elkaar te bidden. Ook dát is ChristenUnie!

Arie Slob, fractievoorzitter Tweede Kamer

10 jaar
ChristenUnie

O
mm
elkaar heen staan

4.
Beleidsmedewerker en kandidaat Kamerlid Carola Schouten vertelt over het nieuwe verkiezingsprogramma. "Het gaat om talenten inzetten."

22.
Eimert vs IJmert. Over het politieke klimaat en het verleden en de toekomst van de ChristenUnie.

10.
André Rouvoet: "Het gaat de komende verkiezingen om twee thema's: Overheidsfinanciën en samenleven met grote culturele en religieuze verschillen."

25.
Janny de Vries beantwoordt dit keer de 7 vragen. Janny is de motor achter de congressen en evenementen van de ChristenUnie.

18.
Vanaf nu in elke uitgave van Handschrift: de ledenpoll. Voorzien van reactie van Sjirk Kuijper, persvoorlichter Tweede Kamerfractie.

27.
Herinnering: bezoek op zaterdag 24 april het uniecongres in congrescentrum De Werelt in Lunteren.

EN VERDER:

11. Nieuws van de Eurofractie 12. Interview Jan Kaat
14. Gemeenteraadsverkiezingen 16. Kaderschool 17. Column Sandra Korteweg
20. Wiegman in dialoog met Paas 26. Wetenschappelijk Instituut
28. Nieuws uit het land 30. Agenda, kort nieuws en personalia
31. Ingezonden 31. Colofon

‘Werken aan een bloeiende samenleving’

CAROLA SCHOUTEN OVER HET VERKIEZINGSPROGRAMMA 2010 - 2014

“Vraag me niet hoe ik vannacht heb geslapen en of ik überhaupt nog wel genoeg slaap, want dat is dus niet zo. En let vooral niet op die wallen onder mijn ogen”, zegt Carola Schouten met een spottlachje op haar gezicht. Carola is één van de mensen achter het nieuwe verkiezingsprogramma. Een programma dat onder tijdsdruk moest worden geschreven. “De dagen waren lang en de nachten kort, maar we kunnen nu wel zeggen dat er een ijzersterk programma ligt waar we trots op kunnen zijn.”

‘Een flinke klus, die met de val van het kabinet in een stroomversnelling is geraakt’

Carola is beleidsmedewerker Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid op de Tweede Kamerfractie en de nummer vijf op de kandidatenlijst. Samen met nog negen experts werkte zij afgelopen maanden aan een stevig verkiezingsprogramma. Vanuit haar portefeuilles geeft ze een blikje in de keuken van de commissie en de geboorte van een nieuw programma. Een gesprek over gezonde overheidsfinanciën, sociale zaken en ondernemen. “Het was een flinke klus, die met de val van het kabinet in een stroomversnelling is geraakt. Gelukkig stonden we er niet alleen voor. In november vorig jaar zijn we door het bestuur aangesteld en vlak daarna voor het eerst bij elkaar gekomen. We hebben toen een plan van aanpak gemaakt. Er kwamen oriënterende gesprekken met visionairs van binnen én buiten onze partij. Denk aan mensen als Peter Ester (hoogleraar arbeidsmarktvraagstukken), Herman Vuijsje (socioloog) en Lans Bovenberg (econoom). Parallel aan deze gesprekken werden themacommissies in het leven geroepen. Commissies die zich bogen over voor ons relevante thema’s als duurzaamheid, zorg en veiligheid. Deskundigen uit onze achterban namen deel in deze commissies. Zij vormden een belangrijke bron voor het programma. Mooi trouwens om te zien hoeveel expertise er in onze achterban zit. Ook hebben we een lijst gemaakt met maatschappelijke en commerciële organisaties. We

hebben hen om input gevraagd. Deze informatie is voor ons erg belangrijk. Zij staan met de voeten in de klei. Wij kunnen daar ons voordeel mee doen.”

Hoe zijn de leden betrokken?

“We hebben de leden gevraagd om input te leveren. We gingen voor een transparant en open proces. Er kwam een artikel waarin de contouren van onze keuzes werden geschetst. Dat artikel werd in Denkwijzer gepubliceerd, maar ook op de website geplaatst en gekoppeld aan een enquête. We vroegen onze leden of ze het eens waren met de richting die was ingezet. We waren verrast over de respons. In vier dagen tijd kregen we ruim 1500 reacties! We konden zien dat de inzet van het programma kon rekenen op breed draagvlak in de partij. Het was een bevestiging dat we op de goede weg zaten. Natuurlijk bepaalt straks het congres of het programma definitief wordt goedgekeurd.”

Hoe anders is dit programma in vergelijking met 2006?

“De uitdagingen van nu zijn totaal anders. Dat zie je goed terug in het programma. We hebben een onderverdeling gemaakt in drie thema’s: bloeiende samenleving, duurzame economie en dienstbare overheid. Het gemiddelde ChristenUnie-lid zal zich heel goed herkennen in deze kaders. De grote uitdaging zit hem in de

enorme bezuinigingsoperatie die eraan komt. Dat vraagt dat je met een ander blik kijkt. De commissie heeft besloten geen simpel rekensommetje te maken, maar vanuit de inhoud te redeneren. Wanneer je vanuit inhoud problemen benadert, kom je tot besluiten die mensen recht doen.

Een voorbeeld is de situatie op de woningmarkt. Iedereen is het erover eens dat deze markt totaal disfunctioneert. De huizenprijzen zijn sterk opgedreven en starters komen moeilijk aan woonruimte. De vormgeving van de hypotheekrenteaftrek is daar één van de oorzaken van. Wij stellen voor dat in de toekomst tegen één vast belastingtarief aftrek plaatsvindt en de overdrachtsbelasting geleidelijk aan af te bouwen. Tegelijkertijd willen we de huurmarkt aanpakken. Je moet met een hoog inkomen niet meer in een goedkoop huurhuis kunnen wonen. De maatschappelijke rol van coöperaties moet daarnaast worden versterkt.”

Veel reacties gehad op het voorstel over de hypotheekrenteaftrek?

“Nee. Ik vermoed dat de knop al aardig om is. In 2006 was het ‘h-woord’ meteen van tafel. Met name het CDA wilde daar toen niet over praten. Nu is dat geen taboe meer. Iedereen wil dat wonen betaalbaar blijft. Er moeten goede keuzes gemaakt worden. Wij durven die keuzes te maken.”

Hoe gaan we bezuinigen?

“Volgens de laatste cijfers zullen we 29 miljard moeten gaan bezuinigen. Onze insteek is dat de overheidsfinanciën solide moeten zijn. We hebben bewust gekozen voor een afbouw van deze schuld in zo’n tien jaar. Als je dat in één kabinetsperiode wilt doen, bezuinig je de hele economie kapot. Bij de bezuinigingen maken we christelijk-sociale keuzes. We zoeken naar balans. De zwakkeren worden zoveel mogelijk ontzien. Zo stellen we voor

‘De overheid mag best meer verantwoordelijkheden terugleggen in de samenleving’

Reformatorisch Dagblad ... kijkt verder

2 weken
gratis
op proef

het eigen risico in de zorg afhankelijk te maken van het inkomen. Zorg blijft daardoor betaalbaar en toegankelijk voor iedereen. Maar we gebruiken de bezuinigingen ook om positieve keuzes te stimuleren, bijvoorbeeld door milieubelastende energie duurder te maken dan milieuvriendelijke. En uiteraard nemen we maatregelen om de kosten van de overheid te verlagen.

Het programma spreekt over 'kapitaal van de samenleving'. Wat wordt daarmee bedoeld?

"Dat ieder mens zijn of haar talenten kan inzetten in werk, gezin en maatschappij. Deze opmerking geeft ook meteen aan hoe de ChristenUnie aankijkt tegen de rol van de overheid. De overheid mag best meer verantwoordelijkheden terugleggen in de samenleving. Kijk naar formele en informele zorg. Mensen functioneren in verbanden die heel waardevol zijn en nemen verantwoordelijkheid. Denk aan gezinnen. Wat op dat niveau geregeld kan worden, daar moet je als overheid helemaal niet tussen gaan zitten. Op het moment dat zaken niet goed gaan, dan moet de overheid inderdaad optreden. De overheid heeft dan de verantwoordelijkheid om op te komen voor zwakkeren. Moeten we bij kindermishandeling zeggen: sorry, wij komen niet achter de voordeur, dus we helpen niet? Er zijn partijen die er zo over denken. De ChristenUnie wil geen grote overheid, maar een sterk middenveld."

Wat mogen ondernemers van de ChristenUnie verwachten de komende periode?

"Dat we ons inzetten voor betere procedures en minder regeldruk. In Nederland duren procedures erg lang.

Burgers moeten eerder bij projecten betrokken zijn, zodat er geen ellenlange procedures ontstaan. Ook de cultuur rondom subsidieaanvragen moet veranderen. Toets op hoofdlijnen en controleer achteraf of geld op een goede manier is ingezet. Een ondernemer moet niet omkomen in de papiermassa. Er moet dus meer vertrouwen komen richting ondernemers. Daarnaast moet kredietverstrekking gemakkelijker verlopen. Op dit moment is dat nog een groot probleem. De overheid kan dit bevorderen door garant te staan. Op die manier krijgen ondernemers weer de ruimte en de mogelijkheden om te doen waar ze goed in zijn."

De ChristenUnie komt op voor zwakkeren. Hoe komt dat terug in dit programma?

"Opkomen voor kwetsbaren zit in onze genen. Kijk naar de keuze om niet te bezuinigen op ontwikkelings-samenwerking. In alle keuzes die in het nieuwe programma worden gemaakt, wordt rekening gehouden met kwetsbare groepen. Kijk naar het verantwoord omgaan met bezuinigingsvraagstukken. We willen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. En natuurlijk staat de ChristenUnie nog steeds voor opkomen voor kwetsbaar leven. Ongeboren leven, ouderen, gehandicapten en verslaafden verdienen onze volle bescherming en zorg. Wat je verder ziet is dat de ChristenUnie wil inzetten op de eigen kracht van gezinnen. Kinderen én ouders moeten hun talenten kunnen ontplooiën. Werken aan een bloeiende samenleving, dat is onze opdracht."

> **Tekst** Cornelis Vlot | **fotografie** Ruben Timman

Wie schreven aan het verkiezingsprogramma commissie?

Joop Alsema	• burgemeester van Staphorst en politiek secretaris van het landelijk bestuur van de ChristenUnie
Annelies v.d. Kolk	• gedeputeerde provincie Gelderland
Robert de Graaf	• partner en adviseur bij ORG-ID
Gert Jan Segers	• directeur WI
Carola Schouten	• beleidsmedewerker Tweede Kamerfractie
Reinier Koppelaar	• politiek assistent André Rouvoet
Simone Kennedy	• raadslid in Amersfoort

Als extern adviseur werden aangesteld:

Pieter Grinwis	• politiek assistent Tineke Huizinga
Jacob Pot	• algemeen secretaris Tweede Kamerfractie
Joël Voordewind	• Tweede Kamerlid

De hoofdthema's

Het verkiezingsprogramma 2010 - 2014 kent drie hoofdthema's: bloeiende samenleving, duurzame economie en dienstbare overheid.

- **Bloeiende samenleving**
Overheid is schild voor zwakken. Integratievraagstuk benaderen als burgerschapsvorming. Ruimte voor religieuze verschillen en voortzetten van Jeugd en gezinsbeleid.
- **Duurzame economie**
Vergroening van het belastingstelsel. Stimuleren van duurzame innovaties door bedrijven.
- **Dienstbare overheid**
Handhaving budget voor ontwikkelingssamenwerking op 0,7% BBP. Overheidstekort aanpakken in zo'n tien jaar. Ambitieuw maar verantwoord.

Het hele verkiezingsprogramma lezen? Kijk op www.christenunie.nl/verkiezingsprogramma

In grote lijnen draaien de komende verkiezingen om twee thema's. Allereerst gaat het om de vraag hoe we de overheidsfinanciën op orde krijgen. Ten tweede gaat het om hoe we in Nederland kunnen samenleven met grote culturele en religieuze verschillen.

De ChristenUnie heeft over beide thema's een overtuigend en onderscheidend verhaal, waarmee we de kiezers tegemoet kunnen treden. Dat verhaal hebben we neergelegd in het inmiddels gepresenteerde verkiezingsprogramma.

Financiële soliditeit

De ChristenUnie kiest voor financiële soliditeit: we gaan fors bezuinigen. In 2015 willen we het tekort op de lopende begroting hebben weggewerkt. Maar we doen dat op een sociaal en economisch verantwoorde manier door het overheidsapparaat in te laten krimpen. De overheid moet namelijk minder met zichzelf en meer met de problemen van burgers bezig zijn. Ook willen we de onnodige stimulering van tweeverdienerschap afschaffen en gezinnen meer financiële steun geven om een vrije keuze te kunnen maken over de verdeling van arbeid en zorgtaken. Iedereen mag hypotheekrente blijven aftrekken, maar wel tegen één tarief van 42%. De schuld moet dan wel in 30 jaar worden aflost. Tegelijk willen we de overdrachtsbelasting afschaffen, te beginnen voor starters. Sociaal verantwoorde ingrepen in de zorg, om te beginnen door honderden miljoenen aan geldverspilling in de instellingen aan te pakken, en het eigen risico en de premies inkomensafhankelijk te maken. In het onderwijs gaan we besparen door scholen minder lastig te vallen met afzonderlijke subsidieregelingen. Dat kan door het schrappen in de wildgroei aan opleidingen. We investeren echter ook in het onderwijs: 1,3 miljard, en in veiligheid: 400 miljoen voor wijkagenten, toezichthouders en straatcoaches.

Ruimte voor verschil

Over samenleven met verschillen heeft de ChristenUnie een kristalheldere lijn: we kiezen radicaal voor de lijn van het burgerschap en de inpassing van verschillen in de democratische rechtsstaat. Dat betekent: we spreken allemaal Nederlands op scholen en op de werkvloer en we verwachten dat nieuwkomers van Nederland hun thuisland maken. Dat gebeurt door mee te doen in werk,

onderwijs, vrijwilligerswerk en opvoeding. Tegelijk waakt de ChristenUnie tegen een seculier-liberale eenheids-worst, waarbij iedereen zich zou moeten aanpassen aan een meerderheidsnorm, of voor het selectief inperken van grondrechten. Vrijheid kan niet met onvrijheid worden verdedigd. Wij staan pal voor de vrijheid om je geloof publiekelijk en in georganiseerd verband handen en voeten te geven. De overheid mag geen onderscheid maken naar godsdienstige identiteit bij het financieren van het onderwijs en andere maatschappelijke activiteiten.

Maak het verschil

Ik zie ernaar uit om het debat richting stembus aan te gaan en het christelijk-sociale geluid van de ChristenUnie te laten horen. We hebben verantwoordelijkheid genomen de afgelopen drie jaar en zien dat daar waardering voor is. Opnieuw vraag ik uw steun op weg naar 9 juni, zodat we ook in de komende kabinetsperiode verschil kunnen blijven maken. Maak de ChristenUnie sterker!

> **Tekst** André Rouvoet, vice-premier en politiek leider van de ChristenUnie

Sociaal verantwoord ingrijpen

Mag het ietsje minder zijn?

De slogan van de ChristenUnie bij de afgelopen Europese verkiezingen luidde: 'Samenwerking ja, superstaat nee'. Inmiddels zijn we bijna een jaar verder, en blijkt deze slogan nog steeds goed weer te geven waar we voor staan in Europa. Soms moet Europa gewoon ietsje minder hard van stapel lopen.

Welke informatie moet er op een etiket? Deze vraag staat centraal bij de nieuwe richtlijn over voedingsinformatie. Het idee achter dit voorstel - dat consumenten op begrijpelijke wijze de essentiële informatie krijgen voor de keuze van hun voedingsmiddelen - kan de ChristenUnie zeker steunen. In de uitvoering is het echter zoeken naar de juiste balans tussen informeren, waarschuwen en bang maken. Natuurlijk moeten de regels wel uitvoerbaar blijven voor de sector.

Amendementen

Een aantal collega's dacht hier anders over en diende massaal wijzigingsvoorstellen in. Er kwamen circa duizend amendementen op het voorstel. Sommigen gingen erg ver. De 'groenen' stelden voor dat bij vleesproducten niet alleen de herkomst van het dier moest worden vermeld, maar de complete levensgeschiedenis. Dus waar het dier werd geboren, waar het opgroeide en waar het zijn laatste adem uitblies. Ik dacht bij mezelf: nog even en we lezen op de verpakking zelfs de naam van de koe en of ze een gelukkige jeugd heeft gehad! De stemming over deze voorstellen duurde ruim drie uur en gelukkig is op een aantal essentiële punten het voorstel aangepast. Volgende maand zal in Straatsburg de finale stemming zijn en ook daar zullen we stemmen voor heldere regels en tegen overdadige bemoeienis van Europa.

Israël

Wat ook wel ietsjes minder mocht, was de wijze waarop bepaalde leden van het Europees Parlement

het Goldstone-rapport omarmden. De commissie Goldstone deed in opdracht van de Verenigde Naties onderzoek naar de inval in de Gazastrook van eind 2008, begin 2009 door Israël. In het rapport krijgt Israël een paar stevige tikken uitgedeeld. Genoeg reden voor bepaalde groepen in het Europees Parlement om Israël nog maar weer een keer publiekelijk te veroordelen.

Het rapport Goldstone is echter zeer eenzijdig. Dat was op zich ook wel te verwachten, als je bedenkt dat in de opdracht tot het schrijven van dit rapport al te lezen was, dat Israël hoe dan ook oorlogsmisdaden had begaan. Zo zou Israël hebben geschoten op scholen en ziekenhuizen. Dat deze gebouwen door Hamas werden misbruikt voor militaire doeleinden, lijkt niet bij de leden van de onderzoekcommissie te zijn opgekomen. Dat dit wel degelijk de realiteit was, blijkt uit het onderzoek van het onderzoeksinstituut Malam. Uiteraard is het goed dat strijdende partijen worden onderzocht op het schenden van het oorlogsrecht. Maar dan moet bij dat onderzoek ook de activiteiten van Hamas goed worden bekeken. Mag de lof voor het rapport Goldstone daarom flink ietsje minder zijn?

> **Tekst** Peter van Dalen, Europarlementariër (www.petervandalen.eu)

‘Een bestuur kan tegenwicht bieden, uitdagen en vragen stellen’

Jan Kaat over de rol van provinciaal bestuur

Jan Kaat wordt door zijn omgeving getypeerd als ‘rots in de branding’, ‘rustige werker in Gods Koninkrijk’ en vooral iemand met een no-nonsense houding. Die houding komt tot uiting in zijn bestuurswerk. Kaat: “Het begint voor mij altijd met betrokkenheid. Bestuurswerk varieert enorm. Het kan zijn dat je af en toe een activiteit onderneemt, maar er zijn ook drukke tijden. Ondertussen ben je met het bestuurswerk in je hoofd bezig.”

actief
Om welke reden ben je actief geweest voor de ChristenUnie en niet voor een andere partij?

“Onze partij bestaat uit mensen die de verbintenis met Christus zoeken en Hem beter willen leren kennen. Vragen als ‘Wie is Christus voor mij?’ en: ‘Wie ben ik zelf?’ zijn daarbij belangrijk. We leven in een gebroken samenleving, maar Christus wil die samenleving – inclusief ons – heel maken. Vanuit die bewogenheid en roeping ben ik

tegenwicht
Jan Kaat (50) heeft afscheid genomen van zijn positie als voorzitter van de Provinciale Unie van Gelderland. Ook stopte hij als lid van het landelijke Unieconvent. Dat mag ook wel na 32 jaar inzet. 18 Jaar was de jonge Jan toen hij op pad werd gestuurd om een broeder uit de kerk te vragen om lijsttrekker te worden. “Dat is nog gelukt ook. Achteraf verbaas ik mij daarover”, vertelt hij.

de politiek in gegaan. Verder moet je als bestuur echt een team zijn. Openheid, durf en toegankelijkheid zijn heel belangrijk.”

Welke rol
Welke rol kan een bestuur volgens jou spelen?

“Voor een bestuur is het gemakkelijker om een bepaalde focus vast te houden. Politici hebben meer met de waan van de dag te maken. Een bestuur kan tegenwicht bieden: uitdagen en vragen stellen.”

Verbeteren
Wat kan er bestuurlijk verbeteren?

“We moeten beslist af van de dubbelfuncties binnen de ChristenUnie. Ook zouden we politieke en bestuurlijke termijnen moeten limiteren. Drie termijnen kan als regel dienen wat mij betreft.

Echter voor alles moeten we oppassen voor regeldrang. Het menselijke aspect en het grotere belang moeten we voor ogen blijven houden.

In Gelderland hebben we een waterschapsplatform, maar als ChristenUnie hebben we dit echt laten zitten tot nu toe. De waterschapsbestuurders verdienen een volwaardige plek binnen onze bestuurdersvereniging. Er zou een denktank moeten komen binnen de partij die

gaat nadenken over de positie van de waterschappen in relatie tot provincies en gemeenten.”

speciaal aanspreekt
Is er een bijbelgedeelte dat je speciaal aanspreekt in verband met het bestuurswerk?

“Ja, aan het eind Job staat; ‘Ik kende u alleen van horen zeggen, maar nu heb ik u met eigen ogen gezien’ (Red: Job 42:5). Deze tekst kwam bij mij aan als een mokerslag. Nota bene Job! Hij was zo door God gezegend en hij kende God alleen nog maar van horen zeggen. Dit soort Bijbelteksten brengt mij tot bescheidenheid.”

muziekfestivals
lets heel anders. Klopt het dat jij van ‘harde muziekfestivals’ houdt?

“Ja, veel nieuwe muzieksoorten vind ik boeiend. Niet de stijl, maar de uitvoerenden zijn bepalend of dit de muziek goed of niet goed maakt. Muziek is heel belangrijk. Het is een bron die mensen en vooral jongeren permanent beïnvloedt. Jongeren kunnen er helden en voorbeelden vinden. Muziek biedt ons troost, ondersteuning, inspiratie en nog veel meer: ik heb heel veel over muziek gelezen.”

Gelezen?
Gelezen?

“Ja, want ik bespeel zelf geen instrument. Mijn kinderen wel. Ik ben eens met een zoon naar een groot christelijk dance-festival geweest in Rotterdam. Geweldig! Ik ga ook ieder jaar naar het Flevofestival. Dan ga ik alleen en ervaar dat als een moment van retraite.

Eén keer ben ik springend in korte broek en met zonnebril, op het podium gefotografeerd. Die foto kwam in het Nederlands Dagblad met als ondertitel ‘Jan Kaat- provinciale unie voorzitter van CU Gelderland’ en circuleerde vervolgens onder mijn collega’s met de vraag: Wie kent deze collega? Daarmee profileer je je ongewild zeg maar. Verder koop ik alle cd’s van Elly en Rikkert. Door hen ben ik van een historisch geloof naar een levend geloof doorgegroeid. Wonderlijk hè, hoe muziek dat kan doen!”

> **Tekst** Tjitske Kuiper - de Haan | **fotografie** Anne Paul Roukema

Winst en verlies, maar vooral stabiel

Terugblik gemeenteraadsverkiezingen

Het stof van de gemeenteraadsverkiezingen is neergedaald. Tijd om terug te blikken op de uitslagen. In absolute stemmen zijn we ongeveer 5% achteruit gegaan, maar daar staat tegenover dat de opkomst deze keer ook zo'n 5% lager lag. In 25 gemeenten wonnen we een zetel, waarvan in acht gevallen voor het eerst. In 139 gemeenten zijn we stabiel gebleven. In 39 gemeenten hebben we helaas één zetel verloren. Alleen op Urk hebben we twee zetels verloren. Per saldo is de ChristenUnie (zelfstandig en in combinaties met de SGP) er zestien zetels op achteruit gegaan.

DE FEITEN

Grootste stijgers

• Appingedam (Gr) • Strijen (ZH) • Lingewaal (Ge)
• Rhenen (Ut) • Culemborg (Ge) • Woudrichem (NB)
• Tiel (Ge) • Harlingen (Fr) • Twenterand (Ov) • Slochteren (Gr) • Ten Boer (Gr) • Werkendam (NB) • Marum (Gr) • Zwolle (Ov) • Reimerswaal (Ze)

Grootste dalers

• Urk (Fl) • De Marne (Gr) • Aalburg (NB) • Oostflakkee (ZH)
• Delfzijl (Gr) • Bunschoten (Ut) • Enkhuizen (NH)
• Bedum (Gr) • Noordoostpolder (Fl) • Goedereede (ZH)
• Barneveld (Ge) • Waalwijk (NB) • Leiden (ZH)

Voor het eerst in de raad

• Harlingen • Tiel • Culemborg • Rhenen • Strijen • Appingedam • Teylingen • Rotterdam Charlois

Verdwenen uit de raad

• Noordwijk • Binnenmaas* • Den Haag • Pekela • Haarlem • Alkmaar* • Eindhoven*

* in 2006 voor het eerst een zetel en nu dus helaas weer kwijt

Grootste partij

• Bunschoten • Oldebroek • Urk • Kampen • Zwartewaterland • Veenendaal • Hattem (nieuw) • Putten (nieuw)

Grootste fractie van Nederland

Henk van Soest • Veenendaal

Hoe zijn de verkiezingen op 3 maart verlopen? Hoe kijk je er op terug?
We zijn van 7 naar 8 zetels gegaan. Een historisch resultaat waar we erg blij en dankbaar voor zijn.

Hoe nu verder? Wat kan de kiezer van jou en de fractie verwachten?

We formeren een coalitie met VVD-SGP en Lokaal Veenendaal met een ruime meerderheid in de raad. De kiezer mag mij aanspreken op een grote inzet voor de Veenendaalse samenleving, vanuit het coalitieakkoord. De fractie zal zich zowel in de raadzaal als op straat laten horen en zien om onze standpunten duidelijk te maken. Ook als er geen verkiezingen zijn

Enige zetel verloren

Geert Pieter Jongmsma • Alkmaar

Hoe zijn de verkiezingen op 3 maart verlopen? Hoe kijk je er op terug?

De verkiezingen zijn voor ons teleurstellend verlopen. In 2006 zijn we met een restzetel in de raad gekomen. Dit keer hadden we 220 stemmen minder dan de vorige keer en kwamen we uit op nul zetels. We hadden gerekend op een vaste eigen zetel en mogelijk twee. Onze vaste achterban was dus niet zo groot als we dachten. Zelf denk ik dat we stemmen hebben verloren aan vier nieuwe partijen, die trouwens geen zetel hebben weten te behalen.

Hoe nu verder?

We gaan door als schaduwfractie met een nieuwe groep enthousiaste mensen. Ons plan is om de eerste twee jaar de gemeentelijke politiek te volgen en zaken via bijvoorbeeld een burger initiatief in te brengen. De laatste twee jaar gaan we de zaken intensiveren en de contacten verder uitbouwen, opleiden van en het formeren van een groep mensen die er in 2014 bij de nieuwe verkiezingen wil staan. Ik hoop dat we met elkaar de energie en wil kunnen opbrengen om als fractie naast het speelveld te werken aan de toekomst van de ChristenUnie in Alkmaar.

Voor het eerst in de raad

Frans Nederstigt • Teylingen

Hoe zijn de verkiezingen op 3 maart verlopen? Hoe kijk je er op terug?
"Bij de verkiezingen haalden we in Teylingen (Voorhout, Warmond en Sassenheim) één zetel, nadat een poging vier jaar eerder op dertig stemmen na net niet succesvol was."

Hoe nu verder? Wat kan de kiezer van jou en de fractie verwachten?

"Dat we aan de slag gaan met onze drie kernwoorden: rechtvaardigheid, trouw en nederigheid. Tijdens de installatie van de nieuwe Raad hebben we aangegeven dat Teylingen op onze steun kan rekenen. We zullen Gods weg zoeken en alert zijn als ons gemeentebestuur niet luistert, niet trouw is en geen recht doet."

"Ook dit werd positief ontvangen en onderschreven door een aantal andere fracties (de ChristenUnie beet het spits af). Lokale media besteedden de afgelopen week veel aandacht aan de toespraak. Hopelijk kunnen we deze positieve lijn vast blijven houden. We zullen blijven meedenken en meedoen. We zullen realistisch moeten zijn en ons moeten realiseren dat we soms ook onze zin niet krijgen. Maar we zullen vooral alert blijven op wat we de kiezer hebben toegezegd."

Voorkom problemen, ga voor succes

Een nieuwe raadsperiode is
aangebroken. Raadsleden
zijn beëdigd en de eerste
raadsvergaderingen achter de
rug. Nieuwe fractieteams maken
werkafspraken en verdelen
portefeuilles. Om van de komende
vier jaar een succes te maken is
een aantal zaken heel belangrijk.
Denk aan goede samenwerking,
heldere visie en een duidelijke
strategie. De kaderschool biedt
ondersteuning aan lokale fracties
in deze ontwikkelprocessen.

Teamtraining

De ChristenUnie Kaderschool biedt een teamtraining aan die aansluit bij de unieke lokale situatie. De kracht van deze teamtraining is dat we kijken naar de motivatie, werkwijze en kwaliteiten van alle teamleden. Daarvoor gebruiken we het DISC persoonlijkheidsmodel. Dit model geeft handreikingen om effectief met elkaar samen te werken, conflicten te voorkomen en motivatie te bevorderen. Het DISC model geeft inzicht in de eigen manier van reageren en in die van anderen. Binnen fracties zijn mensen nodig die nieuwe ideeën verzinnen en buiten de bestaande kaders te denken. Maar als iedereen dat doet, ontstaat er een zwalkende koers. Als de fractie bestaat uit mensen die voortdurend wegen, rekenen en analyseren, gebeurt er niets. Beide typen mensen zijn nodig. Maar hoe reageren verschillende typen op elkaar en welke irritaties kan dat oproepen? DISC geeft inzicht in ieders profiel en biedt de mogelijkheid elkaars sterke kanten te ontdekken en die optimaal te benutten.

Visie en strategietraining

Vier jaar liggen er nu voor ons. Gemeenten kennen

geen tussentijdse verkiezingen dus de einddatum ligt vast. Dat maakt het mogelijk om een strategie en een meerjarenplan op te zetten. Welke punten willen we verwezenlijken? Op welke tegenstand kunnen we dan rekenen? Wat doen andere partijen op dit punt. Met een helder meerjarenplan heeft u de mogelijkheid om keuzes te maken. Welke punten kunt u eventueel laten rusten? Geen onbelangrijke vraag als u een kleine fractie heeft en er veel onderwerpen op u afkomen.

Maatwerk

De trainingen voor team, visie en strategie zijn op maat ontwikkeld. Dat betekent dat een trainer van de kaderschool eerst een gesprek met u voert over uw lokale situatie. Op basis daarvan stellen we een programma op. Voor meer informatie over deze trainingen en aanvragen kunt u terecht bij de coördinatoren opleiding via kaderschool@christenunie.nl of 033-4226969

Geen fractie?

Ook als u geen raadslid in de gemeenteraad heeft, moet u een strategie ontwikkelen en een meerjarenplan opstellen om in 2014 weer goed voorbereid te zijn. Ook voor uw vereniging wil de kaderschool zich inzetten. Neem contact met ons op voor een gesprek en advies.

> **Tekst** Annerieke Pruijm

Last minute: Training 'Leiding geven aan de fractie'

Leiding geven aan een fractieteam is één, maar als fractievoorzitter vervul je meer rollen. Je bent het gezicht naar buiten, onderdeel van het presidium, woordvoerder, etc. Hoe geef jij invulling aan al die verschillende rollen en hoe doe je dat effectief? In deze training krijg je persoonlijke adviezen die passen bij jouw situatie.

Datum: 23 april van 9.30 tot 21.00

Plaats: Amersfoort

Cursusbijdrage: € 70 (incl. catering)

COLUMN Hoeveel voedsel verspilt u per jaar

Het is een stevige vraag en misschien heeft u er nog nooit over nagedacht, maar juist in een tijd van crisis neem je toch je eigen vaste patronen eens onder de loep. Uit onderzoek blijkt dat een gemiddeld huishouden zo'n tien procent van het aangeschafte eten verspilt. En dan gaat het niet over schillen of snij-afval, maar over normaal eetbare producten. Dat komt al snel neer op een bedrag van 325 euro per huishouden. Maar als het om verspilling gaat, kan het nog veel erger: er wordt geschat dat dertig tot veertig procent van nog eetbaar voedsel in de keten verloren gaat. En voor het geval u dacht dat de Voedselbank dit gat opvult, van dat percentage komt slechts anderhalf procent bij de Voedselbank terecht! Toch heeft de Stichting Voedselbank Nederland vorig jaar ruim 10.000 ton (dat is tien miljoen kilo!) etenswaren van vernietiging kunnen redden. Wist u trouwens dat het tot 100 euro kost om een ton etenswaren te vernietigen? En wist u dat met iedere kilo eten die we weggooien, we een hoeveelheid energie weggooien die gelijk staat aan een liter benzine? Recent heeft het Voedingscentrum een campagne gevoerd om bewust boodschappen doen onder de aandacht te brengen: 'Jij betaalt, dus jij bepaalt'. Veel eerder deed moeder Teresa al de uitspraak: 'Wat me het meest ergert is niet dat er rijken en armen bestaan, maar de verspilling'. Wat gaat u doen om verspilling te voorkomen?

> **Tekst** Sandra Kortweg, lid landelijk bestuur

**'Wat me
het meest
ergert is niet
dat er rijken
en armen
bestaan,
maar de
verspilling.'**
Moeder Teresa

Leven met gulle lach

Sommige vragen moet je gewoon niet stellen in een enquête. Niet omdat ze ongepast of onfatsoenlijk zijn, maar omdat je antwoorden krijgt die waarschijnlijk iets anders zeggen dan wat je eigenlijk wilde weten.

Zo'n vraag zat, moeten we achteraf toegeven, ook in de superpoll waarmee we in maart de leden van de Christen-Unie raadpleegden over het verkiezingsprogramma dat toen nog in de maak was. Vooropgesteld: er zaten heel veel goede vragen bij, en we kregen nog veel meer heel goede antwoorden terug. Ruim vijftienhonderd Christen-Unieleden werkten zich door de veertig voorgelegde kwesties heen. De meesten van hen beperkten zich daarbij niet tot de 'gesloten' vragen (eens/oneens/iets daartussen), ze gaven ook zinvolle 'open' antwoorden mee. Maar laten we eerlijk zijn: wat zegt u op de vraag of u meer belasting wilt betalen? Dat lijkt toch vooral een testje hoe nonchalant en onthecht u in het leven staat, hoe weinig u aan uw geld vastzit of hoeveel u de samenleving gunt. Ten diepste lijkt de kwestie vooral te peilen of u met een benepen mondje of een gulle lach door het leven gaat.

Zelf heb ik een groot vertrouwen in de budgettaire wijsheid van de overheid. Dat is een levenshouding die veel chagrijn voorkomt. Zo vaak er bijvoorbeeld een acceptgiro van het CJIB op de mat ligt, maak ik de gevraagde bijdrage zonder mokken naar Leeuwarden over. In het vertrouwen dat Jan Kees er verstandige dingen mee zal doen, en in de overtuiging dat ik het beter op deze manier kan besteden dan aan alcohol- of tabaksaccijns, kansspelbelasting of chipsverpakkingstax.

Enfin: de vraag was dus: wat vindt u van de invoering van een crisis- en hersteltax. Van de 1546 ondervraagden was de helft min of meer hartelijk vóór; een ruime kwart was tégen en een kleine kwart neutraal. Die steun was voldoende om het punt in ons verkiezingsprogramma op te nemen. Want vrolijk of niet: uiteindelijk is die crisis- en hersteltax, in de vorm van een tijdelijke verhoging van de btw natuurlijk niet bedoeld om leuke dingen voor de mensen te doen. Ze is gewoon nodig om op termijn het begrotingstekort terug te dringen, en om te voorkomen dat volgende geslachten opgezadeld worden met een schuld die gemaakt is om onze economische brokkenmakerij te repareren.

Het gaat dus om solidariteit tussen de generaties, om een investering in onze kinderen. Zo beschouwd is belastingbetalen net zo'n vrolijke bezigheid als een spaarrekening openen voor je kleinkind. Met dien verstande dat we met de crisis- en hersteltax geen spaarpotje creëren maar een hypotheek - sterker nog, een consumptief krediet aflossen.

> **Tekst** Sjirk Kuijper, Hoofd voorlichting ChristenUnie Tweede Kamerfractie

IN DE PEILING

Invoering van een crisis- en hersteltax nadat economisch herstel is ingetreden om het begrotingstekort terug te dringen: een tijdelijke belastingverhoging.

39 %	Eens
12 %	Helemaal mee eens
10 %	Helemaal oneens
17 %	Oneens
22 %	Neutraal

'Zo beschouwd is belastingbetalen net zo'n vrolijke bezigheid als een spaarrekening openen voor je kleinkind'

Behoort Paars tot het verleden?

Een aantal Nederlanders is gestart met een handtekeningenactie om verruiming van hulp bij zelfdoding aan levensmoede ouderen op de agenda van de Tweede Kamer te krijgen. Esmé Wiegman vindt het burgerinitiatief 'Uit vrije wil' verontrustend: "Hieruit blijkt een enge individualistische benadering van het leven. Zelfdoding mag niet het antwoord zijn op de leegte die mensen kunnen ervaren." Die laatste zin bleef hangen bij Stefan Paas (lector gemeenteopbouw in Ede en universitair docent Missiologie in Amsterdam en Kampen). Want, schrijft hij in een column in CV Koers, zeggen dat zelfbeschikkingsrecht voorbij is, is politieke prietpraat. Dat is nogal wat! Esmé liet de aantijging niet ongemoeid en ging de dialoog aan met Paas.

Wiegman
Wiegman "Mijn uitspraak was niet gebaseerd op gemakkelijke politieke prietpraat, maar vormde een onderstreping van het medisch-ethische beleid dat het laatste kabinet heeft opgesteld. Dagblad Trouw typeerde de Beleidsbrief Ethiek van voormalig staatssecretaris Bussemaker als 'een stap vooruit' en schrijft dat het kabinet laat zien dat ze 'in staat is de uitkomsten van de individualisering vanaf de jaren zestig in de vorige eeuw op een evenwichtige wijze te verbinden met de behoefte aan een samenleving met sociale betrokkenheid'. En het Nederlands Dagblad meldde destijds: 'Het kabinet, met daarin de ChristenUnie, heeft de impasse rond medische ethiek doorbroken. Sinds lange tijd wordt er weer gesproken over verbetering van de zorgverlening rond abortus en euthanasie.'

Mooier dan deze kranten kan ik het eigenlijk niet verwoorden. Eindelijk waren de loopgraven verlaten en was er weer ruimte voor het gesprek over wat werkelijk goede zorg is! Misschien is het daarom dat ik zo getroffen werd door je aantijging; daarin werden mijn uitspraken in de sfeer van de loopgraven geplaatst, terwijl we die nu juist verlaten hadden."

Paas
Paas "De opmerking stond niet op zichzelf. Vanaf het begin van het aantreden van de ChristenUnie in het kabinet zijn dergelijke uitspraken gedaan, onder andere door André Rouvoet. Uitspraken in de sfeer van: 'Paars is nu echt voorbij'. Ik denk dat dit ten eerste niet waar is. Het zelfbeschikkingsrecht is nog springlevend en dat zullen we nog wel merken, vrees ik. Ten tweede is het vooral politieke taal en geen inhoudelijk argument.

Of iets 'voorbij' is, of 'achterloopt' of iets dergelijks, zegt niets over de vraag of het ook waar is. Daarover zou het moeten gaan met het zelfbeschikkingsrecht. Ik verwacht van christelijke politici dat ze, of ze nu een meerderheid vertegenwoordigen of niet en of ze nu een bijdetijds standpunt verwoorden of niet, uitkomen voor wat zij geloven dat waar en goed is. Tot slot is dit dezelfde manier van spreken als Paars gebruikte: spreken in termen van wat op dit moment 'in' is, 'achterloopt' en dergelijke. Het is natuurlijk leuk om Paars met de eigen argumenten om de oren te slaan, maar dat zouden we niet moeten doen. De ChristenUnie zou daarboven moeten staan, vind ik. Ik verwacht inhoudelijke argumenten, geen machtsstaal. Voor het overige was mijn opmerking niet persoonlijk bedoeld. Ik heb ook nadrukkelijk gezegd dat ik me de bezorgdheid goed kon voorstellen."

Wiegman
Wiegman "Je hebt helemaal gelijk als je zegt dat het 'zelfbeschikkingsrecht' nog altijd springlevend is. Als ChristenUnie hebben we met 'staat niet langer centraal' enkel willen aangeven dat de hoogtijdagen van dit gedachtegoed, uitgedragen door Paars, met dit kabinet tot het verleden behoren. 'Beschermwaardigheid van het leven' heeft een prominente plek gekregen in het beleid van afgelopen jaren. Tja, en wat is waarheid? Kijk en vergelijk. Ik zal het onderscheid tussen politieke taal en inhoudelijke argumenten nog eens op me in laten werken. Hoewel ik niet naïef ben, probeer ik die twee zaken wel zoveel mogelijk samen te laten gaan. Dat is ook het geval geweest bij de afspraken in het coalitieakkoord en wat de afgelopen jaren gerealiseerd is op het terrein van

palliatieve zorg en opvang van tienermoeders, bijvoorbeeld. Het gaat ons om goede zorg. We kunnen elkaar overigens volkomen vinden in jouw conclusie dat ons spreken inderdaad om inhoudelijke argumenten gaat en niet om machtsstaal."

Paas
Paas "Ik waardeer het dat je probeert tot onderling verstaan te komen. Zie mijn column maar als een poging om scherp mee te denken met de ChristenUnie. Ik ben blij met je pogingen om beschermwaardigheid van leven meer in wetgeving verankerd te krijgen. Veel daarvan zal in stilte en achter de schermen geschieden. De pers pikt natuurlijk ook juist graag de uitspraken op die kort en ongenueanceerd zijn. Misschien reageer ik ook een beetje uit een licht gevoel van teleurstelling dat een echte botsing der geesten heeft ontbroken in de afgelopen jaren, naar mijn indruk. In een gepolariseerd klimaat als het onze begrijp ik wel dat politici hun toevlucht nemen tot procedurele argumenten als 'die tijd is voorbij' of 'de wetgeving is nu anders'. Maar dit onderwerp was nu juist zo geschikt, lijkt me, om te benadrukken dat (a) zelfbeschikking een gevaarlijke ideologie is, en (b) niettemin er ruimte moet zijn in dit land om niet-christelijke keuzes te maken. Daarmee laat je zien dat de ChristenUnie niet iedereen z'n wil wil opleggen, maar dat je tegelijk wel ergens voor staat."

Wiegman
Wiegman "Je hebt me prettig geprikkeld! En ik bereid me voor op een flink ideologisch debat dat vast en zeker gaat komen!"

> Tekst Jolande Uringa

‘Als we onszelf willen
blijven, moeten we wel
weten wie we zijn’

Eimert VVS IJmert

De ChristenUnie is een partij van en voor alle leeftijden. Ministers die al jaren meedraaien in de politiek, maar ook jongeren die nog maar net komen kijken. Neem bijvoorbeeld Eimert van Middelkoop en IJmert Muilwijk. Minister van Middelkoop was al actief binnen de politiek, toen PerspectieF voorzitter IJmert Muilwijk het eerste daglicht nog moest zien. Ondanks dezelfde levensovertuiging, hebben de partijgenoten soms een andere kijk op het politieke klimaat, het verleden en de toekomst van de partij.

Stelling: De verschillende christelijke stromingen spelen nu geen rol meer binnen de partij.

IJmert “Het samengaan van de RPF en de GPV heb ik niet bewust meegemaakt, omdat ik 10 jaar geleden nog niet politiek actief was. Je merkt misschien nog iets van de verschillen als het gaat over geloofszaken, maar verder heb ik in de afgelopen jaren nooit echt gemerkt dat de verschillen ook maar enige invloed hebben op de huidige wijze van politiek voeren. De verschillen die er zijn, gaan ook niet over zaken op fundamenteel niveau.”

Eimert “De reden dat we gescheiden waren als partijen had te maken met de relatie tussen kerk en politieke partij. Daar hebben we ons van weten te bevrijden, iets wat absoluut winst is voor de partij. We zijn groot geworden, staand op de schouders van onze voorgangers. Helaas zijn we in de postmoderne tijd veel kwijtgeraakt van onze vroegere denkwijzen over bijvoorbeeld het begrenzen van de taak van de staat. Je hebt een staatsvisie nodig waarin ook de zonde en zijn doorwerking een plek krijgt. Het gevaar is dat die verloren gaat. Als je je historisch gaat verdiepen in de

verschillen tussen verschillende geloofsstromingen, kom je wel uit bij spanningen. Ik denk dat we onszelf wel geleerd hebben daar op een goede manier mee om te gaan."

Stelling: Politici moeten dichter bij de burger staan.

Eimert "Politici moeten zich ervan bewust zijn dat ze gezag hebben en letten op de manier waarop ze van dat gezag gebruikmaken. Ze zijn verplicht hun handelen uit te leggen aan de samenleving in termen van gerechtigheid. Dat kan je niet vervangen door alleen maar dichter bij de burgers te staan en veel contact te hebben met individuele burgers. Verkiezingen is niets anders dan het overdragen van vertrouwen tussen burger en politici. Dat vertrouwen krijg je niet door 'popie' te doen, maar door uit te stralen dat je beseft welk gezag je draagt. Politici beseffen niet altijd dat afstand soms heel functioneel kan zijn. Als je de politiek te persoonlijk maakt, gaat dat ten koste van het ambtelijk gezag dat politici hebben en daar moet je heel zorgvuldig in zijn."

Ijmert "Vroeger wilde men graag dat gezag bij politici. Tegenwoordig zie je dat naar mate men meer gezag krijgt, de mensen zich meer af gaan zetten daartegen. Er is nog maar weinig respect voor politici. Je kan dan twee dingen doen, het gezag in stand proberen te houden of aanpassen. Kamerleden zouden een goede slag naar de burger toe kunnen maken door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van sociale media. Maar daarin ben ik het met Eimert eens, het moet niet plat worden. Burgers accepteren het niet meer als een politicus afstand neemt. Dat roept vragen op, omdat juist het gevoel van 'het zijn net mensen' erg belangrijk is in deze maatschappij. Het lijkt erop dat mensen die vroeger vanuit hun ambt een bepaalde vorm van respect kregen nu bij nul moeten beginnen en hun respect op moeten bouwen. En dat is misschien maar goed ook."

Stelling: De politiek is te hijgerig geworden.

Ijmert "Te hijgerig zie ik als het achter alles aanlopen. Als er vandaag iets in de krant staat, ligt er diezelfde middag nog een Kamervraag. Intense betrokkenheid bij de politiek kan ook opbouwend zijn, omdat mensen dan ook zien dat het ook om gewoon kwetsbare mensen gaat. De huidige manier van politiek is een manier die de boel goed scherp houdt. Er is geen ruimte voor lauwe antwoorden, omdat men dat niet meer pikt. Een beetje gehijg is zo slecht nog niet."

Eimert "Ook journalisten moeten hun werk doen. Je ziet wel dat je je steeds vaker en sneller in de Kamer moet verantwoorden over berichtgeving. Daarbij geven de zogenaamde spoeddebatten de oppositie een sterk wapen in handen om de agenda te bepalen. De complexe wetgevende taak van de Kamer wordt steeds meer vervangen door de controlerende taak. Daar is veel meer ruimte voor kortebaantewerk en hijgerigheid. Vooral als minister voor het integratiebeleid merk ik dat nu. Bijna elk debat is tegenwoordig een verkiezingsdebat."

Stelling: De ChristenUnie viert haar tienjarig jubileum. Waar moet de partij over tien jaar staan?

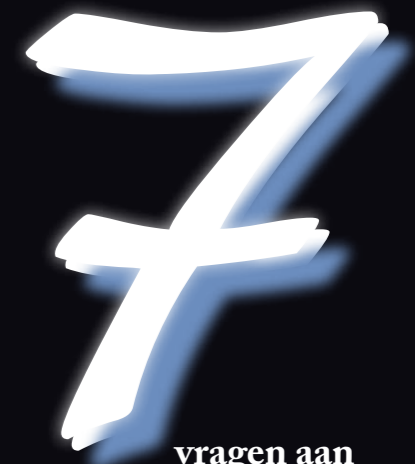
Eimert "Het mooie van de ChristenUnie is dat de partij zowel naar binnen als naar buiten toe er gewoon staat. Dat komt voornamelijk door de christelijke authenticiteit. De onderlinge omgang in de partij vindt ik geweldig. We moeten van de rechtschapenheid waartoe we verplicht zijn een tactisch instrument maken en dat hebben we in zekere zin ook gedaan door christelijk betrouwbaar te blijven. Dat is een heel belangrijk stijlkenmerk."

Ijmert "Als we onszelf willen blijven moeten we wel weten wie we zijn. Dat is ook zeker een rol voor de jongeren. De grootste uitdaging is daarbij ook kennisuitwisseling tussen verschillende generaties binnen de partij. Dat gebruiken we nu nog veel te weinig. Er is binnen de partij zoveel kennis en ervaring over wie we zijn en waar we vandaan komen. Dat moet goed overgedragen worden op de jongeren."

> **Tekst** Elizabeth Oevering | **fotografie** Anne Paul Roukema

'Als er vandaag iets in de krant staat, ligt er diezelfde middag nog een Kamervraag'

Kraamverzorgster met motorrijbewijs

vragen aan
Janny de Vries

Een luide schaterlach klinkt door de gang van het partijbureau. Het is Janny de Vries (65), medewerker evenementen en congressen en vraagbaak voor zwangere collega's (en hun echtgenoten). Ze wordt ook wel de 'blonde wervelstorm' genoemd, of 'de eeuwige jeugd'. En ondanks dat ze maar liefst vijf leesbrillen heeft, is ze er altijd wel eentje kwijt.

1. Wat is je functie en wat houdt je werk in? "Ik ben medewerker evenementen en congressen en bewaak het proces. Dat gaat heel ver, van het bepalen van de locatie tot en met het decor."

Jacolien Viveen en projectleider congressen Jouke Jan de Groot."

2. Waarom werken bij de ChristenUnie? "Deze partij past bij mij. Als christen betrokken zijn bij de samenleving, dat verbindt mij met de ChristenUnie."

5. Ik ben lid van de partij, waar kan ik jou voor bellen? "Je kunt mij bellen als je wilt meehelpen als vrijwilliger op beurzen en evenementen. We hebben mensen nodig die het geluid van de ChristenUnie willen versterken en daar heel concreet aan mee willen werken."

3. Wat maakt je werk zo boeiend? "Dat ik te maken heb met veel verschillende mensen die allemaal enthousiast zijn of worden voor de ChristenUnie. Maar ook de contacten met andere organisaties, die bijvoorbeeld de Kerk en Gemeentebeurs of de 50+beurs organiseren vind ik boeiend."

6. Wat is je doel voor het komende jaar? "Genieten van mijn gezin, werk, en de dingen om mij heen in binnen- en buitenland."

4. Met wie heb je het meest contact? "Vooral met onze teamcoördinator

7. Verras ons eens... "Ik heb vroeger mijn motorrijbewijs gehaald en ik heb jaren in de (kraam)zorg gewerkt."

> **Tekst** Cornelis Vlot | **fotografie** Ruben Timman

DE COLLEGA'S

Jacolien Viveen (teamcoördinator): "Nu al zie ik er naar uit om uit 65 te worden als Janny: energiek, goedlachs, vrolijk, gezellig, immer aan de verkeerde kant van de weg overstekend, charmant dingen doordrukkend, nooit verlegen om een humoristisch anekdote of een bloedstollend verhaal uit haar jarenlange kraam- en mensenervaring. Geweldig mens!"

Jouke Jan de Groot (teamcoördinator): "Janny en ik organiseren altijd de partijcongressen. Ook weer dat van 24 april. We vergelijken ons wel eens met een tandem. Dan zit Janny achterop: al kwebbelend en keihard meetrappend. En regelmatig aanwijzingen geven aan degene voor haar. Dankzij onze fijne samenwerking komen we uiteindelijk altijd waar we zijn moeten. Met een lach op ons gezicht!"

WI: Godsdienst- vrijheid op de kaart

Godsdienstvrijheid staat op de tocht, in Nederland maar met name in islamitische landen. Hoe is hier een keer in te brengen? Het Wetenschappelijk Instituut (WI) organiseert in mei een tafelgesprek tussen voorvechters van christelijk welzijn, mensenrechten en Nederlandse moslimminderheden. Inzet: een gezamenlijk statement voor godsdienstvrijheid.

DVD-JAAR

Dit jaar bestaat het WI 10 jaar. Om dat te vieren willen we 'het verhaal' van de ChristenUnie in drie kernbegrippen samenvatten en zo onze christelijk-sociale traditie vruchtbaar maken voor de partij. De drie begrippen zijn: Dienstbaarheid, Vrijheid en Duurzaamheid. In het najaar verschijnen er drie publicaties, elk over een van de drie waarden, terwijl we het jubileumjaar afsluiten met een boekje over de principes van de ChristenUnie. Meer informatie op onze website: wi.christenunie.nl/dvd

Het jaar 2009 stond voor het WI in het teken van het islamdebat. Vrijheid van godsdienst kwam daarbij veelvuldig aan de orde. Ook in de recent opgestelde DVD-uitgangspunten bekleedt het een voorname rol. Alle burgers hebben het recht hun geloof in vrijheid te beleven en belijden, ook in het publieke domein. De overheid mag niet treden in de relatie tussen God en mens. De actuele situatie is in veel landen echter een hele andere.

Godsdienstvrijheid is een mensenrecht dat op veel plekken in de wereld ingeperkt wordt. Met name in islamitische landen komt dat tot uiting in structurele christenvervolgung. In Maleisië zijn recent kerken aangevallen, in Algerije kerken vernield. Marokko zette onlangs zes christelijke hulpverleners uit en in Egypte werden zeven Kopten na hun kerstdienst doodgeschoten. De wetgeving in deze landen is sterk verweven met de sharia, die het aanhangen van een andere godsdienst afkeurt, en daarmee godsdienstvrijheid.

Ook in Nederland staat de ruimte voor religie op het spel. Het mogelijk intrekken van de subsidiëring van christelijke maatschappelijke organisaties is typerend voor de angst voor religie. Religie zou uitsluiten en scheiding brengen en kan daarom volgens sommigen maar beter een privézaak blijven. Deze steeds breder gedragen mening heeft verregaande gevolgen voor de maatschappelijke bewegingsruimte van christenen én moslims in Nederland.

Het WI wil daarover het gesprek aangaan en opkomen voor godsdienstvrijheid. Daarom wordt samen met Joel Voordewind een tafelgesprek daarover gehouden. Een breed gedragen verklaring, ondertekend door christelijke mensenrechtenorganisaties, kerken, politici en vertegenwoordigers van Nederlandse moslimgemeenschappen, zou een mooi pleidooi kunnen zijn voor godsdienstvrijheid in islamitische landen en Nederland. Tijdens het tafelgesprek in mei zal het over zo'n krachtig en gezamenlijk statement gaan. Een divers gezelschap van religieuze en maatschappelijke prominenten zal dan met elkaar in gesprek gaan en bezien of zo'n 'verklaring voor godsdienstvrijheid' ondertekend kan worden. Dat zou een heilzaam signaal zijn voor islamitische regeringen en de Nederlandse samenleving.

Aanwezig zijn bij dit tafelgesprek? Kijk dan op wi.christenunie.nl en abonneer u op de nieuwsbrief van het WI. Daarin vindt u meer informatie over het tafelgesprek over godsdienstvrijheid.

> **Tekst** Pieter Felten

UITNODIGING UNIECONGRES 24 APRIL 2010

VASTSTELLING KANDIDATENLIJST
EN VERKIEZINGSPROGRAMMA
TWEDE KAMERVERKIEZINGEN
LOCATIE CONGRESCENTRUM DE WERELT IN LUNTEREN
MELD U SNEL AAN! WWW.CHRISTENUNIE.NL/CONGRES

ChristenUnie

nieuws

Zelf iets nieuws te melden? Mail dan naar bestuurdersvereniging@christenunie.nl
Meer nieuws lezen? Ga naar www.christenunie.nl/inhetland

SPELDEN

Gemeenteraadsverkiezingen zorgen altijd weer voor veel wisselingen in besturen en fracties. Dit keer maar liefst tien spelden.

- Goud voor de heer F. Brouwer, kiesvereniging Ouderkerk a/d IJssel. Hij was 45 jaar actief binnen het bestuur.
- Zilver voor de heer G. Kortterink, kiesvereniging Staphorst/Rouveen. Hij was 8 jaar raadslid.
- Zilver voor de heer K. Harke, kiesvereniging Staphorst/Rouveen. Hij was 16 jaar raadslid en zat 8 jaar in het bestuur.
- Zilver voor de heer H. Schipper, kiesvereniging Ede. Hij was 5 jaar voorzitter en 10 jaar raadslid.
- Zilver voor de heer M. Idema, kiesvereniging Ede. Hij was 4 jaar lid van de steunfractie en 10 jaar raadslid.
- Zilver voor de heer M. van Dijk, kiesvereniging De Marne. Hij was 10 jaar raadslid en 8 jaar wethouder.
- Goud voor de heer Klaas de Kuyper, Provinciale Unie Groningen. Hij was 32 jaar actief binnen lokaal en provinciaal bestuur.
- Goud voor de heer H. Holwerda, Provinciale Unie Groningen. Hij was 36 jaar actief binnen lokaal en provinciaal bestuur.
- Zilver voor de heer G.J. Bolks, kiesvereniging Ommen. Hij was 12 jaar raadslid en 4 jaar steunfractielid.
- Zilver voor mevrouw J. Clement, kiesvereniging Leiden. Zij was 12 jaar raadslid.

WEBSITE CHRISTENUNIE ZWOLLE DE BESTE

In het kader van het gebruik van 'nieuwe media' door politieke partijen, is nog een extra verkiezing gehouden: die voor beste webpoliticus, website, tweet en weblog. ChristenUnie Zwolle viel daarbij in de prijzen. De jury vond de website fris, goed te vinden en goed qua politieke inhoud.

Foto: v.l.n.r. Roel Huls, Henriëtte van der Graaf, Cor Heutink, Bas van den Berg, Geertje Waardenburg en Wolbert Meijer.

CHRISTENUNIE OP TOEKOMSTIG KUNSTGRAS?

Een ChristenUnie delegatie, waaronder het Overijsselse Statenlid Henriëtte van der Graaf, was onlangs op werkbezoek in Genemuiden. Eerste bestemming was het bedrijf Edel Grass dat zich profileert als bedenker en producent van revolutionair voetbalgras, genaamd Future. Even later bracht de delegatie een bezoek aan de groeiende plaatselijke voetbalclub SC Genemuiden.

SPIJKENISSE WIL GROENBEHOUD

De ChristenUnie-SGP in Spijkenisse is niet gelukkig met een aantal toekomstige bouwplannen voor onder andere een bedrijfsterrein in de polder tussen Spijkenisse en de gemeente Geervliet. De partij heeft aangegeven het Hartelpark, park Vogelenzang en de groenzone tussen Waterland en Hekelingen geheel groen te willen houden. De partij wil zoveel mogelijk gebieden met grote waarde voor natuur en milieu in stand houden.

KOFFIE-AWARD NAAR HOSPICE ENSCHEDA

Met de ChristenUnie Koffie-award wil ChristenUnie Enschede initiatieven onder de aandacht brengen en belonen die de onderlinge betrokkenheid tussen mensen vergroten. Dit keer viel Hospice Enschede in de prijzen. De ChristenUnie Koffie-award is een dienblad, gevuld met koffie, thee, kopjes en bijbehorende lekkernijen.

OPROEP

Inclusief, de werkgroep vrouwen in de ChristenUnie, is op zoek naar enthousiaste nieuwe leden. De werkgroep zoekt leden die zich in willen zetten voor bevordering van de participatie van vrouwen binnen de partij en daar tijd aan willen besteden. De werkgroep zoekt vooral mensen voor overleg en coördinatie. Kijk op www.christenunie.nl/nl/inclusief voor meer informatie. Mailen kan ook naar voorzitter Jetty Boerma via: jetty.boerma@wxs.nl.

WELVERDIENDE ONDERSCHIEDING

De burgemeester van Gouda heeft de ChristenUnie fractie verrast en verblijd met het onderscheiden van Gerard Schotanus. Schotanus heeft zich gedurende twaalf jaar ingezet voor de partij, waarvan hij zeven jaar raadslid is geweest. Niet één, maar twee lintjes werden hem opgespeld: Gerard werd koninklijk onderscheiden en is benoemd tot ereburger van Gouda.

IN MEMORIAM

Wiltje Lodewijks

Wiltje Lodewijks uit Asperen is op 12 maart jl. onverwachts overleden. Wiltje was een enthousiast vrijwilliger voor de ChristenUnie. Hij was ondermeer opbouwwerker in Zuid Holland en in Lingewaal zette hij zich in als voorzitter van de lokale ChristenUnie. In 1997 was hij daar één van de oprichters van de RPF kiesvereniging. In 2008 ontving hij voor zijn vele sociale en maatschappelijke activiteiten een Koninklijke Onderscheiding. "Zijn warme persoonlijkheid, belangstelling en zorg voor de medemens, zijn altijd positieve instelling en enthousiasme zullen we heel erg missen. Hij heeft voor ons zoveel betekend. Vele jaren leidde hij ons en was de grote stimulator. Wiltje was een overtuigd christen die geen moment na liet daarvan te getuigen. Hij mocht leven in de zekerheid een kind van God te zijn. Dat is een geweldige troost voor ons die achterblijven", aldus het bestuur van ChristenUnie Lingewaal.

Bertus Kerssies

Raadslid Bertus Kerssies uit Hardenberg is op dinsdag 2 maart als gevolg van een hartaanval overleden. "Bertus heeft voor de ChristenUnie in Hardenberg veel betekend. Hij nam als raadslid de portefeuille van financiële zaken voor zijn rekening en was daarin voor de hele raad een waardige deskundige. Hij was 25 jaar in de politiek actief. Sinds 1991 was hij raadslid. Ook voor de raadsperiode vanaf 3 maart stond hij weer op de lijst van de ChristenUnie. De Here heeft anders gekozen", laat het bestuur van ChristenUnie Hardenberg weten.

AGENDA APRIL-MEI

17-04 Debatteren - basis, deel 1 (Gorinchem) **19-04** Werkbezoek Cynthia Ortega aan ISF
19-04 Werkbezoek Ernst Cramer aan VOFF **19-04** Cynthia Ortega bij avond schuldhulpverlening Capelse kerken **21-04** Esmé Wiegman neemt deel aan politiek debat op SES congres, Amsterdam **21-04** Arie Slob geeft gastcollege aan de Universiteit Twente **23-04** Leiding geven aan de fractie (Amersfoort) **23-04** Ernst Cramer aanwezig bij 75-jarig bestaan park De Hoge Veluwe **24-04** Uniecongres, congrescentrum De Werelt, Lunteren **26-04** Cynthia Ortega bezoekt loket schulden in Soest **10-05** Werkbezoek Ed Anker aan Landelijke Kamer van Verenigingen **11-05** Ernst Cramer neemt deel aan politiek debat van TLN **11-05** Verdieping christelijk-sociale politiek deel 1 (Utrecht) **26-05** Esmé Wiegman neemt deel aan Lagerhuisdebat bij bijeenkomst van RVZ **28-05** Masterclass Stevig in je schoenen (Amsterdam) **28-05** Esmé Wiegman geeft inleiding tijdens bijeenkomst Zorggroep Noordwest Veluwe

Voor meer informatie, ga naar: www.christenunie.nl/agenda

Top 12 bekend

VRIENDENDAG

Ontmoeten we u op zaterdag 8 mei in Den Haag?

Ieder jaar organiseert de Tweede Kamerfractie de jaarlijkse Vriendendag. Een dag waarop de Tweede Kamer voor alle ChristenUnie-vrienden en belangstellenden open is. Omdat de ChristenUnie 10 jaar bestaat, wordt deze Vriendendag extra feestelijk: naast de Tweede Kamer opent ook de Eerste Kamer haar deuren voor alle vrienden van de partij. Bij aankomst krijgt u koffie en een traktatie. U maakt vervolgens kennis met de kandidaten voor de Tweede Kamer die na 9 juni de fractie zullen vormen. Ook partijleider André Rouvoet is erbij. De kandidaten zijn betrokken bij diverse programmaonderdelen, zoals de kunsttour door de Tweede Kamer van Ed Anker. De Vriendendag staat in het teken van de campagne. Er is een campagnetraining voor vrijwilligers en er zijn inhoudelijke workshops.

Grijp de mogelijkheid aan om het gebouw van de Eerste Kamer eens van binnen te zien. Eerste Kamerleden nemen bijzondere deelsessies voor hun rekening in de schitterende commissiekamers van het Eerste Kamergebouw. U maakt kennis met het werk van de Eerste Kamer, ook wel de 'Chambre de Reflection' genoemd.

Natuurlijk ontbreekt de gratis lunch en het CU-kids-programma niet. Verder hebben we een bijzondere verrassing voor deze dag in petto. Het beloofd een prachtige dag te worden. Omdat er een maximum aan het aantal bezoekers is gesteld is het verstandig om snel aan te melden via www.christenunie.nl/vriendendag of via 070-3183057.

Jonathan van der Geer

De vice-premier, zes door de wol geverfde Kamerleden en een keur van getalenteerde nieuwkomers. De kandidatenlijst die het landelijk bestuur van de ChristenUnie aan de partij voorstelt, belooft een krachtige, kundige en ervaren Kamerfractie na de verkiezingen van 9 juni. Voorzitter Peter Blokhuis: "Deze lijst garandeert een hecht en gebalanceerd team dat op een aansprekende wijze een christelijk-sociaal antwoord zal formuleren op de grote issues van de komende regeerperiode."

- 1 André Rouvoet (4/1/62; Woerden)
- 2 Arie Slob (16/11/61; Zwolle)
- 3 Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink (24/7/75, Zwolle)
- 4 Joël Voordewind (9/7/65; Amsterdam)
- 5 Carola Schouten (6/10/77; Rotterdam)
- 6 Martine Vonk (21/7/74, Vianen)
- 7 Ed Anker (30/6/78, Den Haag)
- 8 Cynthia Ortega-Martijn (9/2/56, Rotterdam)
- 9 Ernst Cramer (26/6/60; Zeewolde)
- 10 IJmert Muilwijk (22/4/84; Utrecht)
- 11 Reinier Koppelaar (17/12/74; Den Haag)
- 12 Gert-Jan Segers (9/7/69; Hoogland)

INGEZONDEN

Via deze nieuwe rubriek krijgt u de mogelijkheid opbouwende, kritische of interessante in te zenden. Een ingezonden brief mag maximaal 300 woorden tellen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen te redigeren, in te korten of zonder opgave van redenen te weigeren. Inzendingen worden gericht aan Cornelis Vlot via handschrift@christenunie.nl of via Partijbureau ChristenUnie, Postbus 439, 3800 AK in Amersfoort.

Opsteker

Het was 4 maart en ik was aan mijn werk in het dagbestedingsproject in Geuzenveld voor oudere mensen met een verstandelijke beperking. We lazen daar de krant voor en hadden het die dag over de verkiezingen. Van het aangrenzende gezinsvervangend tehuis hadden veel bewoners met een machtiging gestemd. Ik nam de vrijheid en vroeg: 'Als ik het mag weten, waar hebben jullie op gestemd?' Het antwoord was divers: Partij voor de Dieren, PvdA of CDA, want ook veel bewoners hebben een christelijke achtergrond. Eén van de bewoners zei met luide stem: 'Ik heb op Christus gestemd!' Ik vind dit een prachtig en ontroerend getuigenis, want daar hebben de ChristenUnie-stemmers eigenlijk allemaal op gestemd. We doen dat voor christelijke invloed en inbreng in de regering, omdat we blijven geloven!

Joke Kruijmel, Amsterdam

Wens

Onlangs keek ik Pauw&Witte en ondanks dat mijn politieke keuze op 9 juni anders is, heb ik heel veel respect voor de heer Rouvoet. Hij is bevolgen, duidelijk, warm en een steunpilaar in een moeilijke tijd. Ik wens hem met zijn hele drukke baan en vijf kinderen een hele goede verkiezingstijd toe.

Peter Ooms, Heino

CLFN.

Redactie

Shahied Badoella, hoofdredacteur
Cornelis Vlot, eindredacteur
Jolande Uringa, redacteur

Fotografie

Ruben Timman - nowords.nl
Anne Paul Roukema - ChristenUnie
Diego Medrano
Jaco Klamer
Annoesjka Brohm
Marie Cecile Thijs

Vormgeving

Frivista - (y)our mission, Amersfoort

Adressen ChristenUnie

Partijbureau

Postbus 439, 3800 AK Amersfoort
Tel. 033 4226969
bureau@christenunie.nl
bank: 37.29.30.018

Eerste Kamer

Tel. 070 3624571

Tweede Kamer

Tel. 070 3183057 | christenunie@tweedekamer.nl

Eurofractie

Tel. 06 52244464 | info@eurofractie.christenunie.nl

Wetenschappelijk Instituut

Tel. 033 4226960 | wi@christenunie.nl

CBB

HandSchrift verschijnt in braille en audio bij het CBB Tel. 0341 565 499

Druk

Kon. BDU Grafisch bedrijf

Advertenties

Tel. 033 422 69 71 | handschrift@christenunie.nl

Legaten

Gedenkt u de partij testamentair dan luidt de tennaamstelling: Vereniging de ChristenUnie Amersfoort. KvK dossiernr. 32080551

Lidmaatschap

Het lidmaatschap valt samen met het kalenderjaar. Opzeggen kan alleen schriftelijk voor 30 november bij de ledenadministratie: ledenadministratie@christenunie.nl.

NAW-gegevens

De ChristenUnie registreert NAW-gegevens van alle leden. Zorgvuldig geselecteerde derden mogen onze leden af en toe gerichte aanbiedingen doen. Vragen of bezwaar? Bel onze ledenadministratie.

mijn partij

De ChristenUnie is mijn partij. Jongeren krijgen de mogelijkheid mee te doen in de dagelijkse politiek. Christelijk-sociale politiek spreekt mij aan. Door mijn dagelijkse werk in de gezondheidszorg heb ik veel te maken met de kwetsbaren in onze samenleving. Ik ben blij dat de ChristenUnie daar oor voor heeft en opkomt voor deze groep mensen. Daarom krijgt de ChristenUnie mijn stem!

Arie Barendrecht, Ede